

**UCHWAŁA NR XLIII/323/2018
RADY MIEJSKIEJ W RZEPINIE**

z dnia 25 kwietnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie Gminy Rzepin na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zmianami) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Miejska w Rzepinie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rzepin na lata 2018-2020 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rzepina.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Damian Utracki

Załącznik do uchwały Nr XLIII/323/2018

Rady Miejskiej w Rzepinie

z dnia 25 kwietnia 2018 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY RZEPIN
NA LATA 2018-2020**

2018

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	8
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	9
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	12
1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM	12
2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	14
3. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE.....	20
IV. CELE I ZADANIA	25
V. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	34
VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	34
SPIS WYKRESÓW	36

WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie jest poważnym, zataczającym coraz szersze kręgi problemem o dużej szkodliwości społecznej, który stanowi jedno z podstawowych zagrożeń dla rodziny i jej członków. Polega na jednorazowym lub powtarzającym się umyślnym działaniu lub zaniechaniu naruszającym prawa lub dobra osobiste osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących, w szczególności narażającym te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszającym ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującym szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci, nierzadko osoby starsze i niepełnosprawne, czasami mężczyźni. Zjawisko to występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Dla dzieci doznających lub będących świadkami przemocy jej skutki są nieodwracalne i mogą objawiać się dopiero w życiu dorosłym.

Wyodrębnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Jedną z nich jest przemoc fizyczna, która obejmuje wszelkiego rodzaju bezpośrednie działania z użyciem siły, tj. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.

Następnym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna, która odznacza się sprawowaniem przez sprawcę kontroli nad ofiarą i przyjmuje formę wyśmiewania poglądów, religii, pochodzenia, narzucania własnych poglądów, karania poprzez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stałą krytykę, wmawiania choroby psychicznej, izolację społeczną (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domagania się posłuszeństwa, ograniczania snu i pożywienia, degradacji werbalnej (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowania gróźb itp.

Kolejnym rodzajem przemocy jest przemoc seksualna, która polega na wymuszaniu pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia seksualnego oraz demonstrowaniu zazdrości i krytyce zachowań seksualnych.

Innym rodzajem przemocy jest przemoc ekonomiczna, która obejmuje działania mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny. Rodzajem przemocy jest również zaniedbywanie, które wiąże się z niezaspokajaniem podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych, odrzuceniem emocjonalnym.

Przemoc dzieli się również na gorącą, czyli taką, która naładowana jest furią, złością, gniewem, jest pełna ekspresji oraz przemoc chłodną, która stosowana jest bez gniewu, z premedytacją, jest uporządkowana, mogą jej przyświecać pozytywne cele, tj. przekonania, filozofia, wiara itp.

W świetle polskiego prawa przemoc w rodzinie jest przestępstwem, które w zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigane z różnych artykułów kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, jest kwalifikowana jako przestępstwo polegające na fizycznym lub psychicznym znęcaniu nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny (art. 207 KK).

Podstawowym aktem prawnym, który określa w Polsce zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób stosujących przemoc w rodzinie, jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1390). W jej myśl osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego; interwencji kryzysowej i wsparcia; ochrony przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej; zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; badania

lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie oraz zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania. Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie podejmuje się natomiast środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

W celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie Rada Ministrów przyjęła w dniu 29 kwietnia 2014 roku Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, który na szczeblu centralnym i wojewódzkim jest realizowany i monitorowany przez, odpowiednio, Wojewódzkiego i Krajowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Program określa szczegółowe cele polegające na:

- zintensyfikowaniu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększeniu dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zwiększeniu skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zwiększeniu poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Program wskazuje także na cztery podstawowe obszary oddziaływań wobec różnych grup odbiorców. Są to:

- profilaktyka i edukacja – obszar kierowany do ogółu społeczności,
- ochrona i wsparcie osób doświadczających przemocy – obszar kierowany do ofiar przemocy w rodzinie,
- oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie – obszar kierowany do osób stosujących przemoc, jak również do właściwych służb zajmujących się oddziaływaniem na te osoby,

- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – obszar kierowany do kadr realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Na szczeblu gminnym obejmują one tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m.in.:

- diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- prowadzenie interwencji i poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ofiar przemocy w rodzinie,
- zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2009 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Niniejszy program został przygotowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rzepinie. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia programu.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat oraz diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej

mieszkańców oraz analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców, w tym reprezentantów samorządu lokalnego.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując m.in. realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta i szósta część programu zawierają informacje na temat sposobu finansowania dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rzepin na lata 2018-2020 wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1390), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rzepin na lata 2014-2020 oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o ogłaszany przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej program osłonowy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na treść i realizację Programu mają również wpływ m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 682 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1137 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1904),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1943 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., nr 209, poz. 1245).

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Rzepin jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie lubuskim, w powiecie słubickim. Na zachodzie graniczy z gminą Słubice, na południu z gminą Cybinka, na wschodzie z gminami Torzym (powiat sulęciński) i Ośno Lubuskie, zaś na północy z gminą Górzycą.

Gmina zajmuje powierzchnię 191,11 km², co stanowi 19,12% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 10 sołectw: Drzeńsko, Gajec, Kowalów, Lubiechnia Mała, Lubiechnia Wielka, Radów, Serbów, Starków, Starościn i Sułów.

Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży w zachodniej części Pojezierza Lubuskiego na terenie Równiny Torzymskiej. Równina jest mocno zalesiona, blisko połowę powierzchni gminy stanowią lasy Puszczy Rzepińskiej. Przez miasto przepływa rzeka Ilanka, prawobrzeżny dopływ Odry; w okolicy znajdują się liczne jeziora polodowcowe, m.in.: Busko, Długie, Głębiniec, Linie, Lubińskie.

Gminę charakteryzuje korzystny zewnętrzny układ komunikacyjny, a samo miasto Rzepin stanowi istotny węzeł komunikacyjny. Przez teren gminy przebiega autostrada A2 ze zjazdem do Rzepina, droga krajowa nr 92 oraz dwie drogi wojewódzkie – nr 134 i 139. Rozwiniętą sieć dróg uzupełniają drogi powiatowe i gminne. W mieście znajduje się także stacja kolejowa Rzepin, przez którą przebiega linia kolejowa łącząca Warszawę z Frankfurt nad Odrą, linia kolejowa „Nadodrzanek” łącząca Wrocław ze Szczecinem oraz linia łącząca Rzepin z Międzyrzeczem i Wierzbmem. Rzepin leży ok. 20 km od Słubic, 66 km od Gorzowa Wielkopolskiego, 170 km od Szczecina oraz 150 km od Poznania.

Na koniec 2016 roku gmina liczyła 10.070 mieszkańców, w tym 4.986 kobiet. W ostatnich latach widoczny jest spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 2.235 w 2015 r. do 2.158 w 2016 r.) i produkcyjnym (z 6.760 w 2015 r. do 6.676 w 2016 r.), stale zwiększa się natomiast liczba osób starszych (z 1.192 w 2014 r. do 1.236 w 2016 r.). Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej.

Rzepin jest gminą łączącą charakter rolniczy z usługowym, w której dominują grunty leśne i zadrzewione – 53,5% powierzchni, natomiast użytki rolne zajmują ok. 38%. Blisko 2/3 ludności mieszka w mieście, gdzie jest rozwinięty handel i usługi.

W gminie występują korzystne warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowych jako alternatywnych dla gospodarki rolnej i leśnej. Gmina posiada także znaczne walory architektoniczne i turystyczne, do których zalicza się m.in. średniowieczny układ ulic Starego Miasta, Droga Św. Jakuba i Szlak Romański, a także atrakcyjne zabytki dziedzictwa kulturowego, w tym sakralne.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gmina charakteryzuje się niewielkim poziomem bezrobocia. W 2016 roku bezrobocie rejestrowane na jej terenie wynosiło 4,7% (4,4% wśród kobiet i 5% wśród mężczyzn). Na 1.000 mieszkańców pracowało 248 osób (wśród nich 50,6% stanowili mężczyźni, a 49,4% kobiety). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie wynosiło 3.683,72 zł, co odpowiadało 85,9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 893 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 881 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy – saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło -12. Spośród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 29,6% pracowało w sektorze usługowym, 24,3% w przemyśle i budownictwie, 13,9% w sektorze rolniczym a 2,9% w sektorze finansowym.

Na koniec 2016 roku działalność gospodarczą w gminie prowadziło 1.017 podmiotów, w tym 62 publiczne. Działalność była prowadzona przede wszystkim w takich sekcjach, jak: handel hurtowy i detaliczny oraz usługi w zakresie napraw (268 podmiotów), obsługa rynku nieruchomości (135 podmiotów), budownictwo (121 podmiotów) oraz transport i gospodarka magazynowa (109 podmiotów). Gmina Rzepin znajduje się w obszarze Lokalnej Grupy Działania Zielona Dolina Odry i Warty, której celem jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania rozwojowe i budowanie tożsamości regionalnej.

Zasoby mieszkaniowe w gminie utrzymują się na zbliżonym poziomie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku, w gminie znajdowało się 3.401 mieszkań, w tym 237 mieszkań komunalnych, spośród których wydzielono 36 lokali socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej 926 m². Większość mieszkań w gminie wyposażona była w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Dostęp do sieci wodociągowej miało 99,3% mieszkań w mieście i 98,8% na obszarze wiejskim gminy, łazienkę posiadało 95,9% mieszkań w mieście i 93,8% na wsi, a centralne ogrzewanie – 79,7% mieszkań w mieście i 72,1% na terenach wiejskich gminy.

Gmina posiada bazę oświatową, na którą składają się: Zespół Szkół w Rzepinie (w jego strukturach funkcjonują Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Henryka Sienkiewicza w Rzepinie oraz Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Rzepinie), Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Kowalowie, Przedszkole Samorządowe nr 2 w Rzepinie i Przedszkole Samorządowe nr 3 „Jarzębinka” w Rzepinie. Na terenie gminy znajduje się także prywatny żłobek.

Działalność kulturalna w gminie ogniskuje się wokół Miejskiego Domu Kultury w Rzepinie, w ramach którego działają również świetlice wiejskie i kino, oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej i jej 2 filii – w Kowalowie i Lubiechni Wielkiej. Aktywność sportową i rekreacyjną w gminie umożliwia Miejski Stadion Sportowy w Rzepinie, kompleks boisk sportowych „Orlik” z kortem tenisowym, hale widowiskowo-sportowe przy placówkach oświatowych, boiska sportowe w Rzepinie oraz w sołectwach Kowalów, Lubiechnia Wielka, Drzeńsko, Radów, jak również liczne place zabaw, skatepark i plaża miejska.

Podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Atis” w Rzepinie, Przychodnia Lekarza Rodzinnego przy Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Szpitala im. prof. Zbigniewa Religi w Słubicach oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lex-Med” w miejscowości Kowalów. Z kolei nocną i świąteczną opiekę medyczną zapewnia mieszkańcom gminy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital im. prof. Zbigniewa Religi w Słubicach.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie, a nad bezpieczeństwem publicznym jej mieszkańców czuwa Komisariat Policji w Rzepinie. Sektor pozarządowy funkcjonujący w gminie obejmuje kilkanaście organizacji, w tym działające m.in. na rzecz rozwoju lokalnego, wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych oraz kluby sportowe.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM

Diagnoza zjawiska agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz w środowisku rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły zdiagnozowanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy, pozyskanie informacji na temat podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form pomocy świadczonym uczniom stosującym agresję i przemoc oraz rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej, współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także działań, jakie należałoby podjąć, by skuteczniej przeciwdziałać temu zjawisku.

Do analizy przedłożono łącznie 4 ankiety, w tym 3 z Zespołu Szkół w Rzepinie (ul. Wojska Polskiego 30, 69-110 Rzepin), w strukturach organizacyjnych którego funkcjonuje Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Henryka Sienkiewicza w Rzepinie (1 ankieta), Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Rzepinie (1 ankieta), wygaszane oddziały gimnazjum oraz klasa VII (1 ankieta) oraz 1 ankietę z Publicznej Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Kowalowie (Kowalów, ul. Rzepińska 10, 69-110 Rzepin).

Rozpoznanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy

Wszystkie ankietowane placówki prowadzą działania diagnozujące środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania przejawów agresji i przemocy; są to głównie badania ankietowe, ale także wnikliwa obserwacja uczniów, rozmowy z uczniami i rodzicami. Szkoły utrzymują stały kontakt z kuratorami sądowymi, asystentami rodziny i pracownikami ośrodka pomocy społecznej. Dotychczas przeprowadzone badania wykazują, że w szkołach występuje problem przemocy i agresji; potwierdziły się przypadki przemocy fizycznej, emocjonalnej i werbalnej w klasach wygaszanego gimnazjum i w klasie VII,

w klasach licealnych więcej jest przemocy emocjonalnej. Ocenia się, że natężenie zjawiska przemocy w szkołach w skali od 0 do 10 wynosi ok. 5.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W badanych placówkach podejmowane są wielorakie działania profilaktyczne i wychowawcze mające na celu przeciwdziałanie przemocy i agresji rówieśniczej. Nauczyciele na bieżąco stosują działania wychowawcze, takie jak nauka właściwych zachowań i reakcji na przemoc, prowadzą rozmowy dyscyplinujące z uczniami i rodzicami. W szkołach realizowane są programy wychowawczo-profilaktyczne, prowadzone są warsztaty z zakresu profilaktyki przemocy i agresji, organizowane są spotkania ze specjalistami ds. nieletnich (m.in. prelekcje z udziałem policjantów). Problem przemocy jest także tematem szkolnych konkursów i występów artystycznych oraz zajęć psychoedukacyjnych prowadzonych przez wychowawców i pedagogów szkolnych. Wobec uczniów stosujących przemoc wszczynana jest procedura zaradcza, polegająca na wezwaniu rodziców, policji i przeprowadzeniu rozmowy z dyrektorem.

Formy pomocy dla uczniów stosujących agresję i przemoc oraz rodzin zmagających się z problemem przemocy domowej

Ankietowane placówki mają w ofercie różnorodne formy pomocy dla uczniów wykazujących skłonności do zachowań agresywnych oraz zagrożonych przemocą, a także ich rodziców. Jest to głównie udostępnienie informacji o pomocy specjalistycznej i zgłoszenie odpowiednim służbom faktu występowania przemocy poprzez m.in. kontakt z asystentem rodziny i kuratorem sądowym. W szkołach prowadzone są także rozmowy wspierające z uczniami i rozmowy indywidualne z rodzicami zakończone przekazaniem zaleceń do dalszej pracy z dzieckiem. Placówki oświatowe prowadzą również terapię pedagogiczną na terenie szkoły oraz w razie potrzeby organizują wsparcie psychologa.

Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami

Ankietowane placówki podejmują współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy. Należy do nich przede wszystkim Gminna Komisja Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Rzepinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rzepinie, Ośrodek Pomocy Społecznej

w Rzepinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach, Komenda Powiatowa Policji w Słubicach, kuratorzy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Słubicach.

Działania, jakie należałoby podjąć, by skutecznie przeciwdziałać zjawisku agresji i przemocy

Przedstawiciele ankietowanych placówek wskazali, że dla skutecznego przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole należy podtrzymać dotychczas prowadzone działania na terenie szkoły, a także poszerzyć je o działania z zakresu opiekuńczego i profilaktycznego (w tym zakresie należy zapewnić dodatkowe środki z przeznaczeniem m.in. na organizowanie zajęć ze specjalistami). Poprawie skuteczności w działaniach profilaktycznych pomógłby także sprawny przepływ informacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy. Badani wskazali również na potrzebę uświadamiania rodzicom, że przemoc stosowana w domu przenosi się do szkoły.

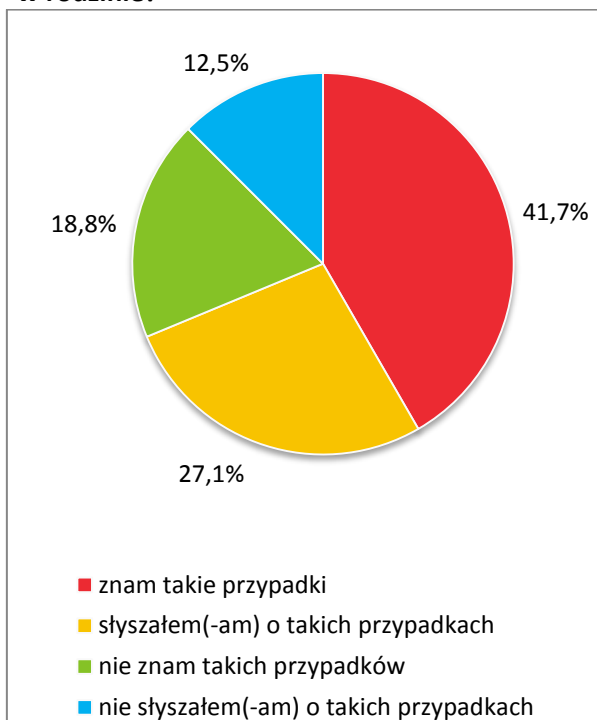
2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza i jego Zastępcy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

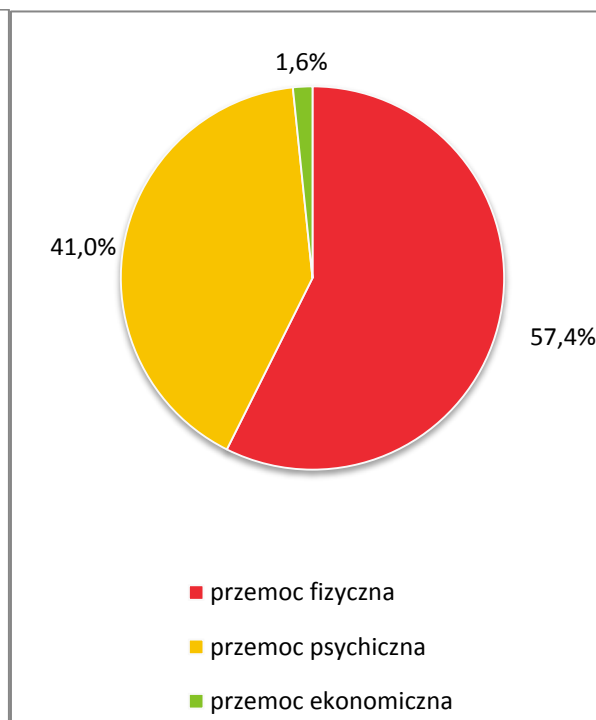
Badania te posłużyły m.in. określeniu skali zjawiska w gminie i form, jakie przybiera, zidentyfikowaniu przyczyn stosowania przemocy, jej ofiar i sprawców, ocenie prowadzonych działań profilaktycznych oraz oferty pomocy świadczonej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także wskazaniu działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym problemem. Do analizy przedłożono w sumie 43 wypełnione anonimowo ankiety.

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o znajomość przypadków przemocy w rodzinie oraz o rodzaje przemocy w rodzinie, jakie najczęściej występują w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 1. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

Wykres 2. Jakie rodzaje przemocy w rodzinie najczęściej występują w gminie?

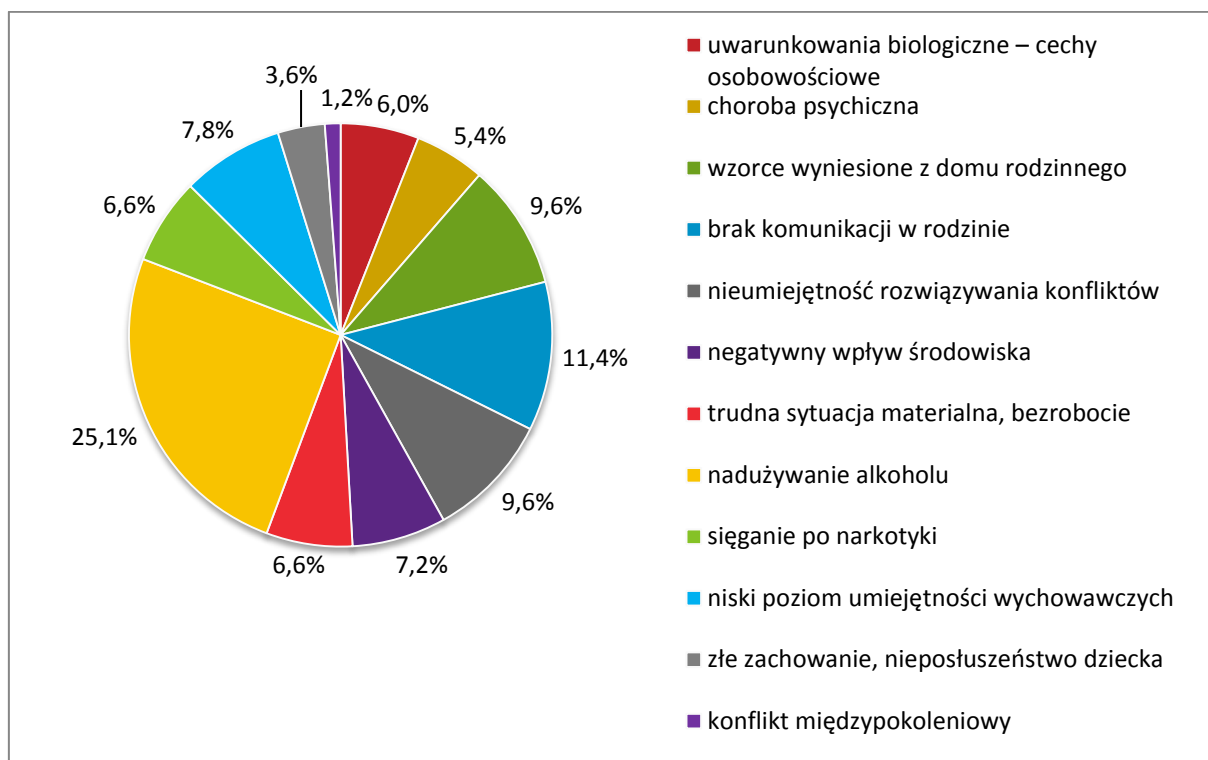

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (łącznie 68,8%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź je zna. Odmiennego zdania było w sumie 31,3% badanych. W opinii respondentów najczęstszymi formami przemocy są przemoc fizyczna (57,4%) i psychiczna (41%).

Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy w rodzinie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie

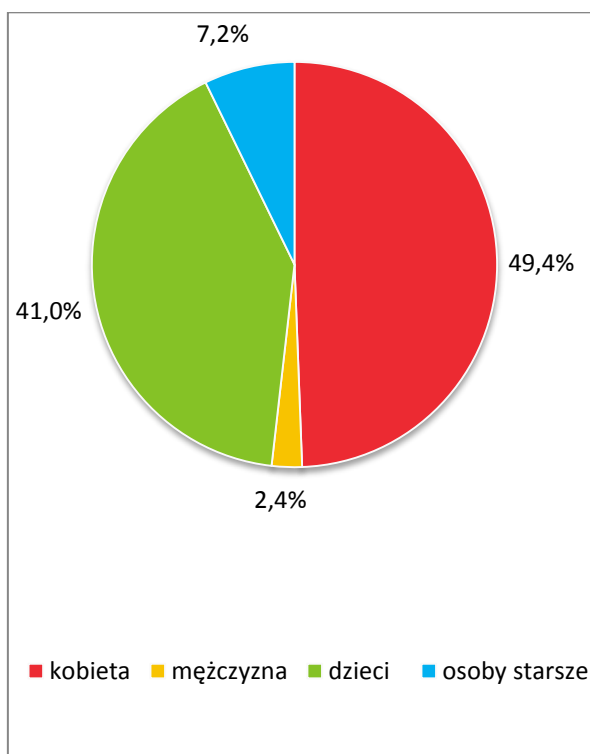

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

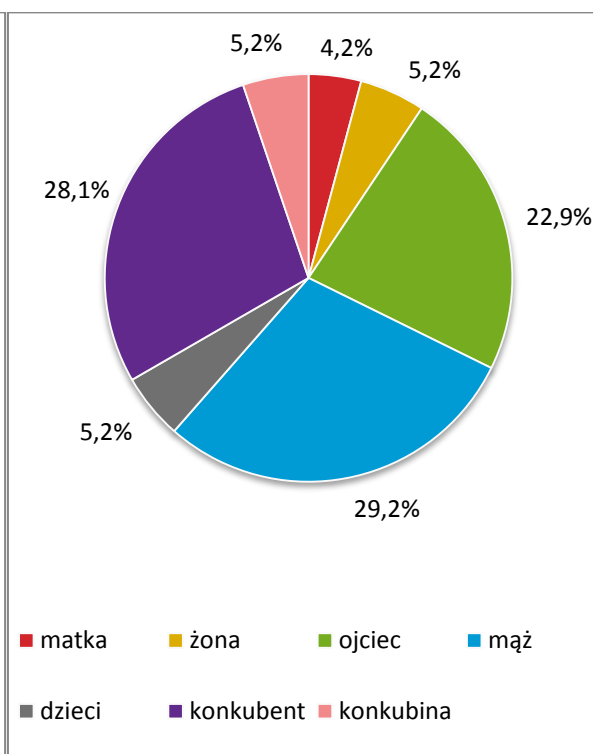
Zdaniem respondentów najczęstszym powodem przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu (25,1%). Wśród innych przyczyn ankietowani wymienili m.in. brak komunikacji w rodzinie (11,4%), wzorce wyniesione z domu rodzinnego, nieumiejętność rozwiązywania konfliktów (po 9,6%), niski poziom umiejętności wychowawczych (7,8%) oraz negatywny wpływ środowiska (7,2%).

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie?

Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

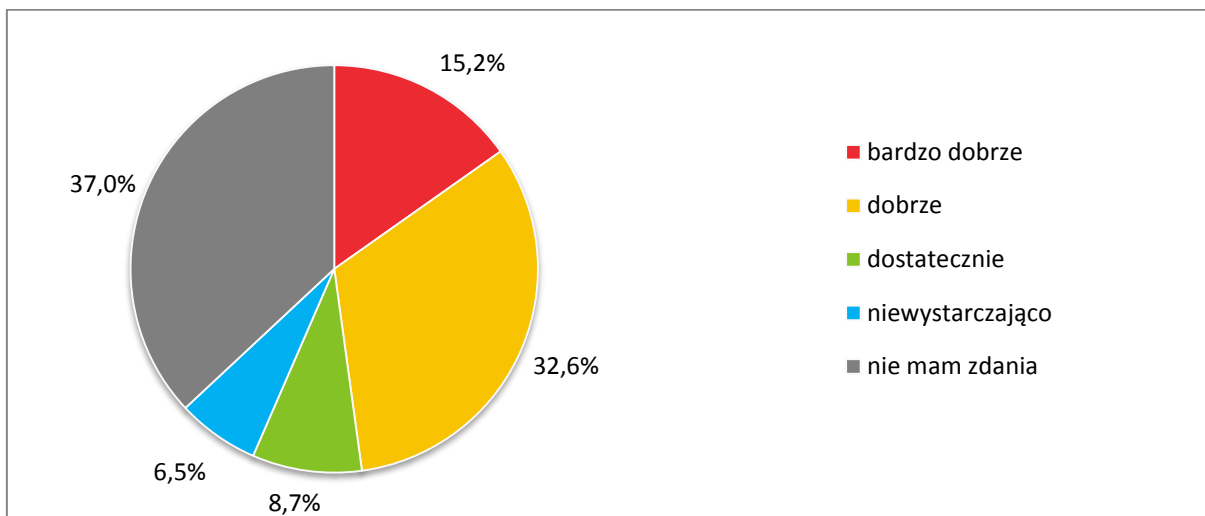

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

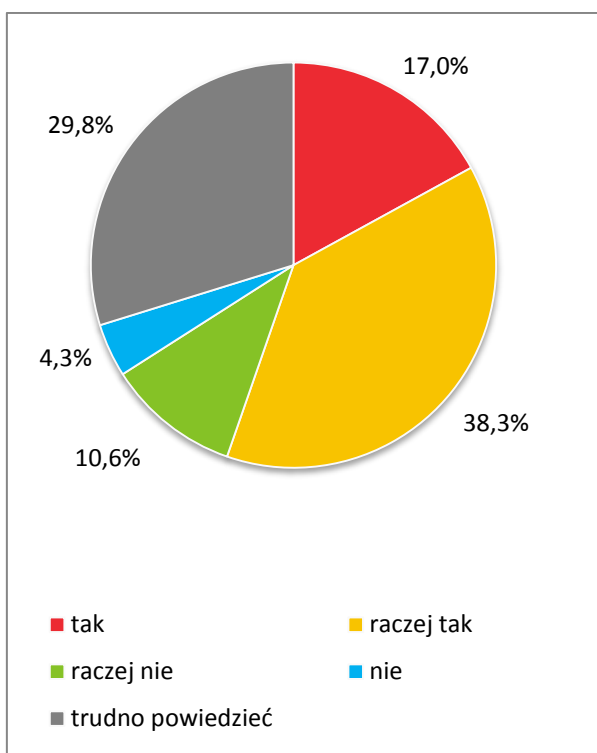
Według największej grupy ankietowanych, najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety (49,4%) i dzieci (41%). Jeśli natomiast chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, odpowiednio 29,2 i 28,1% respondentów wskazało, że tą osobą jest mąż lub konkubent, a 22,9% że ojciec. Z danych tych wyłania się modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcami przemocy są zazwyczaj mężczyźni (mężowie, ojcowie, konkubenci), a ofiarami kobiety i dzieci.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z przemocą w rodzinie oraz ofertę pomocy świadczonej osobom dotkniętym tym problemem. Uzyskane opinie prezentują poniższe wykresy.

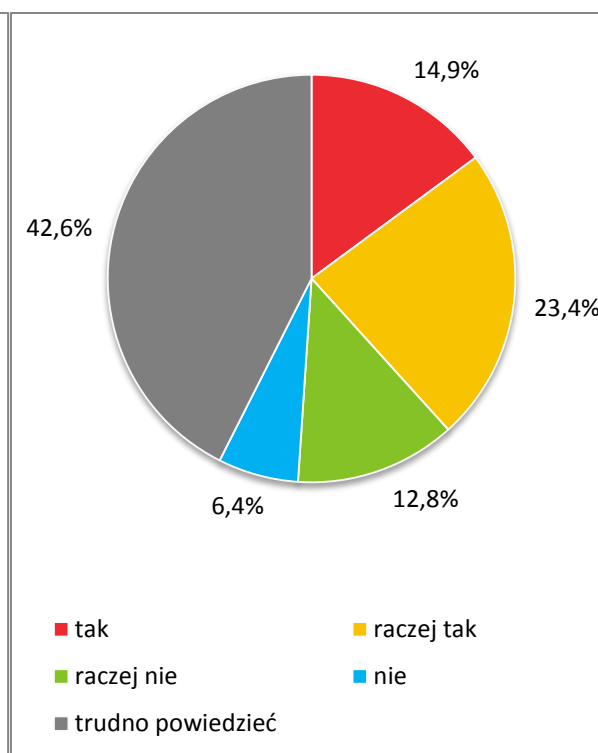
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

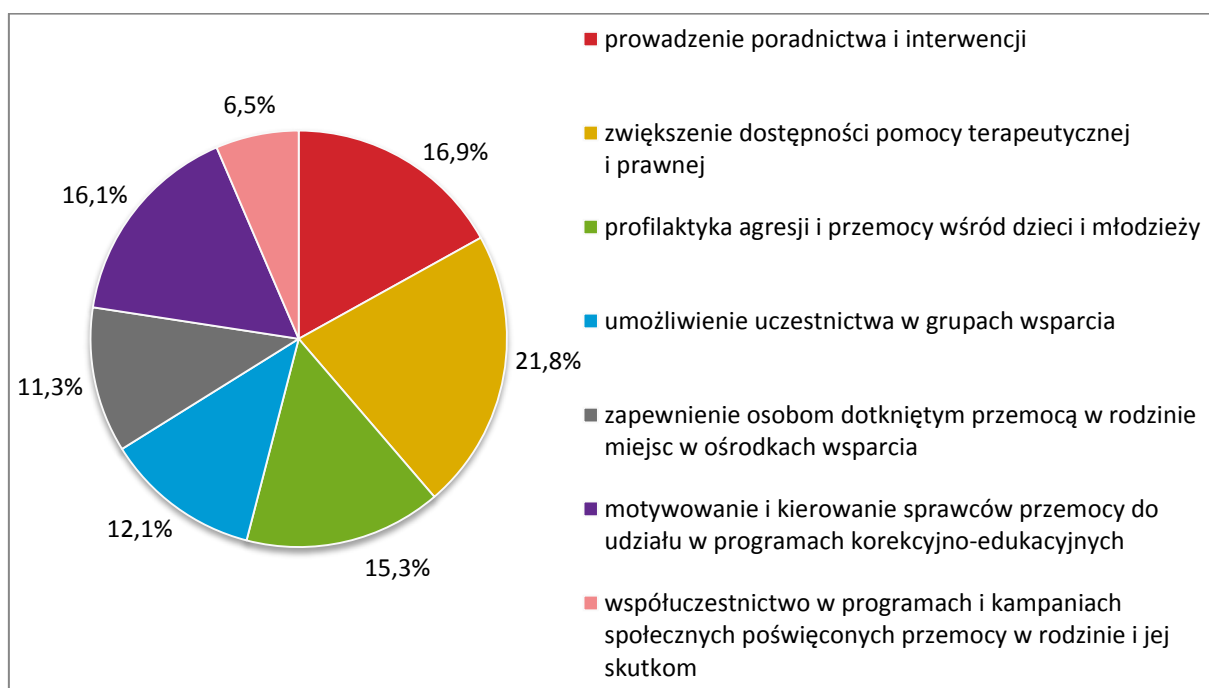
Blisko połowa respondentów (łącznie 47,8%) dobrze lub bardzo dobrze oceniła prowadzoną w gminie działalność profilaktyczną związaną z problemem przemocy w rodzinie. Jednocześnie 8,7% badanych przyznało, że są one dostateczne, 6,5% że niewystarczające, a 37% nie miało zdania w tej sprawie.

W przypadku oceny dostępnej w gminie oferty pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, ponad połowa ankietowanych (łącznie 55,3%) uznała, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Negatywną opinię na ten temat przedstawiło w sumie 14,9% respondentów, a 29,8% badanych nie potrafiło zająć stanowiska w tej sprawie.

Gorzej została oceniona oferta wsparcia dla sprawców przemocy w rodzinie. Łącznie 38,3% respondentów odpowiedziało, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca, a odmiennego zdania było w sumie 19,2% badanych. Jednocześnie aż 42,6% ankietowanych nie potrafiło zająć stanowiska w tej sprawie.

Na koniec poproszono badanych o wskazanie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z przemocą w rodzinie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (21,8%), prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje (16,9%), motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (16,1%) oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (15,3%).

3. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE

Mieszkańcy gminy Rzepin doświadczający problemu przemocy mogą korzystać z pomocy i wsparcia instytucji i placówek znajdujących się zarówno na terenie gminy, jak i powiatu. Są to: w Rzepinie – Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Plac Ratuszowy 1, 69-110 Rzepin), Punkt Konsultacyjny (ul. H. Sienkiewicza 20, 69-110 Rzepin), Komisariat Policji (ul. Dworcowa 26, 69-110 Rzepin), w Słubicach – Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie (ul. Sienkiewicza 28, 69-100 Słubice), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień „Źródło” w Słubicach (ul. Nadodrzańska 6, 69-100 Słubice) oraz Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, tel. 226687000.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie

Pracownicy Ośrodka, realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, systematycznie monitorują rodziny, w których ten problem występuje, w razie potrzeby udzielają ich członkom wsparcia oraz informują o możliwości uzyskania pomocy poza gminą, w tym w postaci schronienia oraz w ramach programów terapeutyczno-korekcyjnych.

W latach 2014-2016 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie była na zbliżonym poziomie (31 w 2014 r., 32 w 2015 r., 29 w 2016 r.), podobnie jak liczba rodzin przebywających w tych rodzinach (126 w 2014 r., 130 w 2015 r., 125 w 2016 r.).

Realizując zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, OPS jest także odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz deleguje do niego swoich pracowników.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół jest podmiotem, który pełni funkcję strategiczno-koordynującą, kształtującym lokalną politykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stwarzającym spójny system ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w jego skład oraz innych specjalistów

w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W skład Zespołu funkcjonującego w gminie wchodzi m.in.: przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Policji, Parafialnego Zespołu „Caritas”, Niepublicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej „Szpital Powiatowy” w Słubicach, Szkoły Podstawowej nr 1 w Rzepinie oraz Zespołów Szkół w Kowalowie i Rzepinie.

W latach 2015-2016 w ramach Zespołu funkcjonowały odpowiednio 90 i 3 grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podstawowym instrumentem podejmowania interwencji w rodzinie, w której dochodzi do przemocy, jest Niebieska Karta. Jest to narzędzie, które skutecznie ujawnia przemoc w rodzinie, a później chroni pokrzywdzonych i pozwala podejmować działania wobec sprawcy. W latach 2015-2016 przeprowadzono odpowiednio 31 i 29 procedur „Niebieskie Karty” (zdecydowaną większość z inicjatywy Policji).

W ramach procedury „Niebieskie Karty” środowiska dotknięte przemocą w sposób szczególny monitorowane są przez pracowników socjalnych i dzielnicowych, zgodnie z zaleceniem przewodniczącego grupy roboczej. Rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej OPS udziela dodatkowego wsparcia finansowego w postaci zasiłków pieniężnych.

W szczególnych przypadkach w ramach procedury „Niebieskie Karty” zebrane dokumenty przekazywane są Prokuratury Rejonowej w Słubicach. W 2016 roku na terenie gminy odnotowano 9 takich przypadków.

W 2016 roku odbyły się dwa szkolenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego, które poprowadził prokurator Prokuratury Rejonowej w Słubicach. Tematem szkoleń były m.in.:

procedury odbierania dzieci z rodzin dotkniętych przemocą, pomoc ofiarom przemocy domowej oraz sposoby postępowania ze sprawcami przemocy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzepinie

W latach 2015-2016 członkowie Komisji kontaktowali się z odpowiednio 31 i 15 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, odpowiednio 18 i 17 osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz odpowiednio 11 i 2 świadkami przemocy w rodzinie. W ramach realizowanych zadań uruchamiali procedurę „Niebieskie Karty” (wobec 2 osób w 2015 r. i 1 osoby w 2016 r.), prowadzili rozmowy interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy (z 18 w 2015 r.), motywowali sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach dla osób stosujących przemoc (9 w 2015 r. i 21 w 2016 r.), prowadzili rozmowy z osobami doznającymi przemocy w celu diagnozy ich sytuacji w rodzinie (z 16 w 2015 r. i z 17 w 2016 r.), motywowali dorosłe ofiary przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy (14 w 2015 r. i 15 w 2016 r.) oraz informowali o lokalnej ofercie pomocy dla dzieci krzywdzonych (1 osobę w 2016 r.).

Zazwyczaj sprawcy przemocy byli kierowani do GKRPA przez Policję w celu podjęcia działań i zdiagnozowania problemu, w tym – jeśli było to zasadne – skierowania wniosku do sądu o przymusowe leczenie odwykowe w trybie stacjonarnym lub ambulatoryjnym. W 2016 roku w 1 przypadku wystosowano wniosek do Prokuratury Rejonowej w Słubicach o odizolowanie sprawcy przemocy od jej ofiary.

Punkt Konsultacyjny w Rzepinie

Oferta działającego w gminie Punktu Konsultacyjnego obejmuje m.in. udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie, motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc oraz gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy. Usługi w nim świadczą specjaliści psychoterapii uzależnień posiadający certyfikat nadany przez PARPA. W latach 2015-2016 ze wsparcia w Punkcie skorzystały odpowiednio 6 i 3 osoby doznające przemocy w rodzinie oraz odpowiednio 6 i 6 osób stosujących przemoc w rodzinie.

W latach 2015-2016 specjaliści psychoterapii uzależnień pracujący w Punkcie odbyli m.in. odpowiednio 10 i 8 rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych na temat interwencji, terapii i zapobiegania przemocy w rodzinie (wsparcie, mikroedukacja), odpowiednio 4 i 6 spotkań z osobami, które były ofiarami przemocy w rodzinie, w celu wsparcia działań mających na celu zatrzymanie przemocy gorącej oraz zmiany przekonań i zachowań prowadzących do eskalacji przemocy, a także po 17 spotkań z osobami, które były sprawcami przemocy w rodzinie, w celu zatrzymania przemocy gorącej, uświadomienia konsekwencji wynikającej z niepodjęcia takich działań oraz znalezienia placówki zajmującej się leczeniem sprawców przestępstw przemocy.

Komisariat Policji w Rzepinie

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Rzepinie podejmują działania interwencyjne i prewencyjne w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie. W latach 2015-2016 przesłali do GKRPA odpowiednio 15 i 19 zawiadomień o przeprowadzonych interwencjach i założonej procedurze „Niebieskie Karty” wobec sprawców przemocy, którzy znajdowali się w stanie nietrzeźwym.

W latach 2015-2017 na terenie gminy Rzepin wszczęto odpowiednio 14, 12 i 12 postępowań z art. 207, par.1 Kodeksu Karnego (znęcanie się nad rodziną), odpowiednio 2, 6 i 2 postępowania zakończono skierowaniem do Prokuratury Rejonowej w Słubicach wniosku o zatwierdzenie aktu oskarżenia, odpowiednio 12, 6 i 10 postępowań umorzono, w tym odpowiednio 7, 4 i 9 wobec braku znamion czynu zabronionego.

W 2015 roku sprawcami przemocy byli mężczyźni w wieku 41 i 62 lata, rok później mężczyźni w wieku 30, 32, 34, 36, 54 i 55 lat, a w 2017 roku mężczyźni w wieku 29 i 58 lat.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach

Centrum, podejmując działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jest zobowiązane m.in. do zapewnienia dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz opracowania i realizowania programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych na terenie powiatu. Do celów takiego programu należą: powstrzymanie sprawcy przed dalszym stosowaniem przemocy wobec osoby najbliższej, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez

używania przemocy w rodzinie, uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy oraz uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

W ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” na terenie gminy są kierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, a ofiary przemocy mają możliwość skorzystania z porad udzielanych przez psychologa.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień „Źródło” w Słubicach

Ośrodek działa przy Szpitalu Powiatowym w Słubicach. Jego zadaniem jest pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym od narkotyków, alkoholu i hazardu. Placówka wspiera również ofiary i sprawców przemocy w rodzinie.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, tel. 226687000

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” oferuje: pomoc psychologiczną i prawną, umożliwia skorzystanie z ogólnopolskiej poradni mailowej i ogólnopolskiej poradni telefonicznej, zapewnia dostęp do Ośrodka dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, prowadzi działania szkoleniowe i doradcze dla organizacji państwowych (m.in. Ministerstwa, Policji) oraz dla osób prywatnych, corocznie organizuje ogólnopolski konkurs „Policjant, który mi pomógł” oraz wydaje pismo „Niebieska Linia”.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rzepin na lata 2018-2020 jest **zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie poprzez udzielanie pomocy osobom nim dotkniętym oraz oddziaływanie na osoby stosujące przemoc**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Cel: operacyjny 1.: Poszerzenie wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, OPS, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, oraz Policja	2018-2020	liczba opracowanych diagnoz, liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie
2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych poświęconych problemowi przemocy w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, oraz zakłady opieki zdrowotnej, lokalne media i organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba lokalnych kampanii społecznych
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie prowadzenia w gminie edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, oraz organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	2018-2020	liczba podjętych inicjatyw, liczba osób, którym udzielono informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 2.: Poprawa jakości działań profilaktycznych.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, OPS, placówki oświatowe, oraz PCPR, PPP, zakłady opieki zdrowotnej.	2018-2020	liczba placówek prowadzących poradnictwo, liczba osób, którym udzielono porady, liczba programów, liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej
2. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych z zakresu agresji i przemocy, m.in. w ramach szkolnych programów profilaktycznych	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, specjaliści, przedstawiciele GKRPA, OPS-u, Policji	2018-2020	liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi z zakresu agresji i przemocy

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami wchodzącymi w jej skład.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, GKRPA i placówek oświatowych, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej, Policji, organizacji pozarządowych i kuratorzy sądowi	2018-2020	liczba posiedzeń zespołu, liczba osób objętych pomocą zespołu, liczba posiedzeń grup roboczych, liczba osób objętych pomocą grup roboczych

2. Kontynuowanie działalności i rozwijanie oferty funkcjonującego na terenie gminy Punktu Konsultacyjnego.	samorząd gminy, w tym Punkt Konsultacyjny	2018-2020	zakres i rodzaj świadczonych usług, liczba osób objętych wsparciem
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	samorząd gminy, podmioty i organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 2.: Upowszechnianie informacji i prowadzenie edukacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe, oraz PCPR, zakłady opieki zdrowotnej, lokalne media i organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych, liczba lokalnych kampanii społecznych
2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	samorząd gminy, w tym GKRPA	2018-2020	liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba osób uczestniczących w zajęciach

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 3.: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie dostępu do pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, samorząd powiatowy, w tym PCPR, ośrodki wsparcia, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, oraz samorząd powiatowy, w tym PCPR, oraz ośrodki wsparcia	2018-2020	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia oraz interwencji kryzysowej
3. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	samorząd gminy i organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba telefonów zaufania, czas dostępności telefonów, liczba rozmów i interwencji
4. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	samorząd gminy, grupy samopomocowe	2018-2020	liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem
5. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez tworzenie odpowiednich warunków	samorząd gminy, Policja i organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba przyjaznych pokoi przesłuchań, liczba przesłuchanych dzieci i dorosłych

do przesłuchiwanie dzieci i dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie			
6. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej i Policji	2018-2020	liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie
7. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	samorząd gminy, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba programów terapeutycznych, liczba osób uczestniczących w programie terapeutycznym, liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne, liczba grup terapeutycznych, liczba grup wsparcia
8. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski	2018-2020	liczba opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania, liczba przyznanych mieszkań socjalnych

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 4.: Monitoring skuteczności działań pomocowych.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, OPS, Zespół Interdyscyplinarny	2018-2020	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, liczba osób, które w wyniku oddziaływań nie powróciły do stosowania przemocy w rodzinie

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami je realizującymi.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Rozpowszechnianie w gminie baz danych oraz informatorów na temat podmiotów realizujących ofertę dla osób stosujących przemoc w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, OPS, Punkt Konsultacyjny	2018-2020	umieszczenie informatorów na stronie internetowej gminy do dnia 15 sierpnia każdego roku

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
Cel operacyjny 2.: Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, GKRPA, placówek oświatowych, Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej i Policji	2018-2020	liczba sporządzonych Niebieskich Kart oraz liczba rodzin nimi objętych, liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy w rodzinie oraz braku zasadności podejmowania działań, liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy
2. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji z Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	samorząd gminy, w tym OPS, oraz Policja, kuratorska służba sądowa	2018-2020	liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu

			przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc
3. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i terapii	samorząd gminy, w tym GKRPA, OPS, Punkt Konsultacyjny, oraz PCPR	2018-2020	liczba osób, które zmotywowano do udziału w programach i terapii

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 3.: Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Opracowanie, realizacja i badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, OPS, oraz organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, liczba osób uczestniczących w programach oraz tych, które ukończyły program, liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Zapewnienie osobom pracującym bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc wsparcia w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.	samorząd gminy, samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe	2018- 2020	liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rzepin na lata 2018-2020 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- ze środków samorządu wojewódzkiego,
- z dotacji z budżetu państwa,
- z programów rządowych z zakresu przeciwdziałania przemocy we rodzinie,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz funduszy norweskich,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2018 roku przewidziano w budżecie środki finansowe w wysokości 5.000 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2019-2020 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Miejskiej.

VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rzepin na lata 2018-2020 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Monitoring i ewaluacja Programu, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będą prowadzone corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej

natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS WYKRESÓW

Wykresy:

Wykres 1. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?	15
Wykres 2. Jakie rodzaje przemocy w rodzinie najczęściej występują w gminie?	15
Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie	16
Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie?	17
Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	17
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	18
Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca? ..	18
Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?	18
Wykres 9. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	19

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych Gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Rzepin podjęty uchwałą Nr V/37/2015 z dnia 27 lutego 2015 r. obowiązywał na lata 2015 -2017.

Mając zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na Gminie należy podjąć stosowną uchwałę w tym zakresie.

Opracował:

Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rzepinie
Sławomir Karatysz